

UFFE HOLMSGAARD ERIKSEN
LEA WIERØD BORČAK

Leder

Velkommen til *SANG* 1-2 2021. Siden sidst er der fortsat med at ske meget på sangens område, som ikke mindst de vigtige nyudgivelser *Højskolesangbogens* 19. udgave og Philip Fabers værk om *Den Danske Sang* er udtryk for. De anmeldes sidst i nummeret. Herudover er vi stolte af endnu en gang at kunne præsentere artikler fra en række forskellige fagligheder, præcis som det er sigtet med tidsskriftet. I dette nummer udsættes sang for undersøgelser af musikvidenskabelig, literær, teologisk, antropologisk, fonetisk og sangteknisk art.

Musikforskeren Thomas Jul Kirkegaard-Larsen påbegynder i dette nummer en artikelserie om kvindelige sangkomponister. Det er et emne, der på grund af såvel kvindekønnets som sanggenrens ringe anerkendelse i den klassiske tradition er underbeskrevet. Artiklen "KØN SANG: Kvindelige komponisters sange mellem gammel og ny musikvidenskab" giver først et historisk overblik over årsagerne til den akademiske nedprioritering af kvindelige komponisters sange, hvorefter artiklen "Fornægtelse og forsoning i Tekla Griebels 'Det bødes der for'" dykker ned i seriens første næranalyse.

Fællessang er emnet for Nanna Cæcilie Thrane, cand.pæd. i pædagogisk antropologi. I artiklen "Fællessang som samklingende eufori eller social dissonans" sætter Thrane blandt andet fokus på negative aspekter af fællessang. Det er noget, der er højst tiltrængt i den nuværende diskurs, der har tendens til udelukkende at tale om fællessangens godgørende sider. Thranes feltundersøgelser viser, at fællessang også kan give anledning til negative og ambivalente følelser som forlegenhed.

I artiklen "Livnende stoff, elementers længsel" præsenterer post-doc ved Uppsala Universitet Thomas Arentzen en nymaterialistisk læsning af den norske salmeforfatter Elias Blix' dåbssalme. Inden for de senere år har nymaterialistisk kritik og økokritisk læsning fokuseret på menneskets forviklethed med naturen. Miljø- og klimakriser og menneskets påvirkning på jorden og den verden, vi lever i, har ført til en ny periode i klodens historie, den såkaldte antropocæne periode. Arentzen viser, hvordan man frugtbart kan læse ældre tekster som Blix' salme og revurdere materiens betydning, hvor man ellers tidligere har haft tendens til at læse salmers brug af elementerne og naturen som billeder og symboler.

I "Da fællessangen fik corona" undersøger cand.mag. i musikvidenskab Liselotte Bastholm Kristensen, hvordan vores danske tradition for fællessang er blevet påvirket – måske for bestandig? – af de medierede fællessangstiltag under coronanedlukningerne. For hvad sker der med fællessangen, når DR skubber til dens grænser?

I artiklen "Litteratur der synges" stiller cand.mag. i litteraturhistorie Emma Berggreen Andersen sig kritisk overfor sangteksters fravær fra de litterære institutioner. Et fravær, der bliver ekstra mærkeligt i lyset af den store folkelige interesse for sang. Berggreen ser denne ubalance som forbundet med en manglende litterær praksis for at analysere sange, og hun foreslår derfor en tilgang til sanganalyse, som ikke kun tager højde for teksten.

To artikler fokuserer på det mere sangtekniske fra forskellige vinkler. I artiklen "Udvikling af en standard til fonetisk notation af klassisk dansk sangrepertoire" bringer lektor ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, Eva Hess Thaysen, og akademisk medarbejder og ph.d. i lingvistik ved Københavns Universitet, Ruben Schachtenhaufen, resultaterne af deres arbejde med at lave et system til at notere dansk sangtekst fonetisk. De har kigget på forskellige notationssystemer, blandt andet IPA (det internationale fonetiske alfabet) og har gennem afprøvning med internationale sangstuderende fundet frem til et notationssystem, der fungerer, så særlige fonetiske træk ved dansk – de mange vokalfarver, det gutturale r, stød og betoning – bliver klare for en, der ikke kan dansk, så "Arne" f.eks. ikke bliver sunget som "orne".

Fra en anden vinkel på stemmen som instrument giver sanger og korleder Morten Kjær, kendt fra bl.a. Basix, et indblik i det arbejde med improvisation i kor, som han har udviklet sammen med adjunkt ved Det Jyske Musikkonservatorium, Malene Rigtrup. De har for ganske nylig under projektet "Ørehænger" udgivet bogen *Vokal improvisation og fortolkning*, og i sin artikel giver Morten Kjær nogle eksempler på, hvordan man kan arbejde med improvisation i et kor.

Litteratur og sang smelter også sammen i et essay af projektleder ved Grundtvig-Akademiet i Aarhus, cand.mag. Therese Helga Emborg. I sit essay reflekterer Emborg over den første tid med Grundtvig-Akademiets nye aarhusianske afdeling, som ligger i Gellerupparken. Akademiet åbnede kort inden coronanedlukningen sidste år. Et af hendes projekter har været at udvikle fællessang i Gellerupparken i samarbejde med projektet ALSANG. 19. maj i år løb første arrangement af stablen, hvor også Gellerupparkens helt egen fællessang, ”Åbn din gyldne port”, blev præsenteret.

God læselyst!